

Zmes.

XXXV.

Č. g. urednik! Čudne reči se dandanes dogajajo. Le pomislite, na Kitajskem hočejo ljudsko šolo preosnovati in upeljati — o horrile dictu — realije, katere bi naši klerikalci najraje vrgli v smetišnico, če bi imeli dovolj moči. Kaj li porečejo k temu Konfucijevi učeniki?

Kitajski „cof“, znamenje kitajskega dostojanstva, naj bi bili slov. poslanci porezali diktatorju slovenske državne delegacije dru. Žlindri, predno si je hotel oprati svoje roke s slovensko univerzo. Čudom smo se vsi čudili, čitajoč, da je politiški mrtvec prvi zagovarjal našo največjo kulturno potrebo. Da kri ni voda, pokazali so naši vrli in neustrašeni akademiki z znanimi nezaupnicami. Katoliški dijaški društvi „Danica“ in „Zarja“ imata lepo priliko, da napravita brzo zaupnice klerikalnim poslancem, sicer se utegneta njh blagajni posušiti, da ne bo mogla prežiti niti cerkvena miš.

Da se naš najvišji šef ne bode ugrel za slovensko vsenčilišče, leži na dlanu. Izborna ga je označil g. V. Kukovec na dijaškem shodu, rekoč: „Pobič, miruj, saj si priden, univerzo pa dobiš, ko postaneš velik.“

O priliki obravnave radi našega vsenčilišča so pokazali Poljaki svojo slovansko vzajemnost, ki je vredna piškavega oreha. Poljski „šlahčici“ se rajše bratijo s svojim sovragom, nego bi privoščili Malorusom in Slovencem mrvico pravice, utemeljenih po božji in naravni pravici. Zato z žalostjo vskliknemo: „Ješče Poljska ni zginila!“ Ko bi slavni ljubljanski očetje to poprej vedeli, dali bi najbrž onih 200 kron dijaškemu društvu „Triglavu“ in „Sloveniji“, nego kruto obsojenim Poljakom v Gneznju, ker je srajca bliže života kakor suknja.

V Gneznju — kakor znano — se učenci niso hoteli učiti veronauka v blaženi švabščini, zato so dobili pruske batine, da je bilo njih sedalo vse klobasasto. Pa pravijo, da je pruski šolmašter zmagal pri Sedanu; no takratne batine so bile sigurno druge. Sicer pa se nahajajo tudi pri nas šole po Ljubljani in drugod, kjer se uči verouk v nemščini, v teologijah pa — latinski.

Župnik Janez Tavčar v Lešah radovljiskega okraja ponužuje verouk zares v maternem jeziku, a toli intenzivno s palico, da mu je sodišče priznalo 200 kron nagrade. Čestitamo!

Kakšno metodo imajo goriški nunci, mi ni znano; vem le, da so na napredne goriške učitelje zelo hudi izza časa zadnjih deželnozborskih volitev. Pobožna „Gorica“ ima zdaj obilo gradiva za lačne predale. Obžalovati moramo, da je kandidat-učitelj g. Vrtovec pri volitvi propadel. Čuje se, da so temu mnogo krivi nekateri učitelji, ker se volitve niti udeležili niso. Čudno in žalostno! Kje je tukaj stanovska zavest? Prav iz sreca mi je govoril g. P. Medvešček v zadnem „Učit. Tovaršu“. Napravi se naj seznam onih učiteljev, ki niso storili svoje dolžnosti, potem se naj z njimi obračuna, samo gosp. c. kr. svetniku Vodopivcu ne grenite življenja.

Dopis „Domovine“ — „Spodnještajerskim slovenskim učiteljem — v prevdarek“, našel je odmev pri spodnještajerskih učiteljskih društvih. Dotični slovenski učitelj je moral leta prespati, da ni opazil mogočnega gibanja učiteljstva po združitvi. Sloga jači, nesloga tlači! Obširnejši odgovor prepuščam drugim.

Zanimivo je, da je neki — st — (menda v Mariboru) skrpucal v 21. št. „Deutsch-österreichische Lehrerzeitung“ od 1. Nebelung 2014 po Noreji članek „Ein Beitrag zur Ge-

schiehte eines ehrlichen Maklers“, v katerem napada slovensko učiteljstvo in učiteljski (?) list „Domovino“, rekoč: „Solche und ähnliche Roheiten mehr bietet ein Lehrerblatt, nicht zu gedenken jener slovenischen Blätter, die von gemeinsten Angriffen wider die deutschen Amtsgeossen strotzen und nachweisbar in den weitaus meisten Fällen von slovenischen Lehrern bedient werden“. Ali je potem čudno, da pametni nemški učitelji ne morejo sedeti v društvu s tovarišem, ki piše take bedastoče v mescu „Nebelung“?

„Da steh ich nun, ich armer Thor,
Und bin so klug als wie zuvor.“

Č. g. urednik! Srečno in veselo novo leto Vam želi
Vaš
Rešetar.

Dopisi.

Kranjsko.

Izpod-ških planin. Gospod urednik! Nastopilo je novo leto in sestavili ste bilanco za l. 1901. Upam, da deficit ni prevelik. Toda g. urednik! ne umejte me tu napačno, moja malenkost ne meni tukaj denarnega uspeha, temveč duševnega in o tej bilanci, torej o duševnem napredku l. 1901 govorim. Gospod urednik! mislim, da bode končni „plus“ na slovenskem slovstvenem polju precej tolst, vsaj kar se tiče pedagoškega raziskovanja. In to raziskovanje utegne postati tako intenzivno in tako vsestransko v novem letu, da slednjič poseže še znani „starinoslovec Pečnik“ s svojo čudotvorno „palčico in svojim „cekarjem“ vmes. To Vam bodo, gospod urednik, temeljita predavanja, še bolj kakor onega najnovejšega pedagoga dr. Fr. Pavletiča, ko je svojim vernim — za višje ideje nesposobnim — poslušalcem predaval o „jednem duševnem povzročitelju velike francoske revolucije“.

Izvrstni poznavatelj Rousseau-a, dr. J. Pavletič, nam je pokazal najnovejši način, kako je treba predavati, da se vzbudi zanimanje za kakega duševnega velikana tudi med priprostim — a na katoliški podlagi stoječim — ljudstvom. „Slovenec“ nam je podal v svojej 265 št. z dne 18. novembra l. l. nekaj „succus“ tega predavanja in sicer v podlistku, obsegajočem celih pet „kolon“. Čujte g. urednik! V tem „succusu“ so napolnjene skoro tri in pol kolone edino le z ono tvarino, ki se peča z raznimi intimnimi odnošaji Rousseaua napram nežnemu spolu. G. predavatelj je pač dobro znal, da se nahaja med „mногоštevilnim poslušalstvom“ mnogo takih dušic, ki kaj rade slušajo o „skrivnostih divjih zakonov bajke“, ker to jim vzbuja „spomin nekdanjih dnij“. Da, da, znati je treba združiti „das Nützliche mit dem Angenehmen“.

Ena in pol kolone pa napolnjuje raziskovanje del pisatelja-pedagoga Rousseaua. — Seveda, to raziskovanje je pač presuhoparno in preplitvo za kak duševni „auditorij“, kakoršni napolnjuje prostore „Katoliškega doma“ pri sličnih predavanjih.

Gospod urednik! Ko sem bral oni podlistek v „Slovenec“, sem se nehote domislil nekega članka, ki ga je objavil pokojni „Rimski Katolik“ v petem tečaju svojega obstanda v četrtem zvezku l. 1893. pod napisom: „Filozof Herbart v novodobni državni šoli“. Spis je potekel iz peresa nekdanjega križarja dr. Mahniča, kjer je „neusmiljeno raztrgal“ ravnatelja gospoda H. Schreinerja radi njegovega govora o Herbartu na glavni skupščini v Mariboru.

G. dr. Fr. Pavletiču svetujem prijateljsko, da si ogleda in preštudira oni članek v „Rimskem Katoliku“ in naj ga